

Rapport 2010:25

Arkeologi

Ny kilvinda på brunnsplatsen i Gammelstad

Arkeologisk förundersökning/schaktkontroll
Raä 330, Nederluleå sn, Kyrkstad med
kulturlager och befintlig bebyggelse, fastighet
Nederluleå kyrkovall 1:1, Luleå kommun, Norrbotten

Norrbottens museum
Åsa Lindgren

Tekniska uppgifter

Länsstyrelsens (beslut) dnr:	431-2690-10
Norrbottnens museum dnr:	158-2010
Uppdragsgivare/finansiär:	Nederluleå församling
Fornlämning nr:	Raä 330
Kommun:	Luleå
Socken:	Nederluleå
Landskap:	Västerbotten
Län:	Norrbottnen
Fastigheter:	Nederluleå kyrkovall 1:1
Typ av uppdrag:	Arkeologisk förundersökning i form av schaktövervakning
Datering:	Mitten av 1600-tal (Bedömning utifrån fynd)
Typ av fornlämningsobjekt:	Kyrkstad bestående av kulturlager och befintlig bebyggelse
Antal fältdagar och varaktighet	½ dag, 2010-06-30
Rapporttid:	3 arbetsdagar, (24 arbetstimmar 1 person)
Antal fyndhanteringsdagar:	1/8
Fältarbetsledare:	Åsa Lindgren
Rapportansvarig:	Åsa Lindgren
Fältpersonal:	Frida Palmbo
Underkonsulter:	-
Undersökt yta:	7,8 m ²
Höjd över havet:	10-15 m ö h
Koordinater:	Sweref 99TM: N7298446/ E822814 ± 5 m (transformerat från RT90, 2,5 gon V, via lantmäteriets transformationsjänst), SV hörnet av Schakt 1.
GPS-inställning:	User grid/WGS 84
Ek. karta:	72I 9c NV (Sweref 99TM), 24L 9h Gammelstaden (RT 90)
Dokumentationsmaterial:	Samtliga originalhandlingar, i det här fallet anteckningar, ritningar (1 st, bilaga 2) och digitala fotografier (7 st, bilaga 3), förvaras i Norrbottens museums respektive (akt- och bild-) arkiv. Fynd förvaras i museets fyndmagasin i väntan på fyndfördelning.
Digitalt dokumentationsmaterial:	Det digitala underlagsmaterialet finns i shapeformat i RT90 2,5 gon V. Det förvaras på Norrbottens museums server. Back-up tas dagligen av landstingets IT-personal på allt material som förvaras på server. Rekommendationer inväntas för långtidsförvaring av digitalt arkeologiskt material från Riksantikvarieämbetet.
Digital programvara:	Microsoft Office (XP), ArcGIS 9.2, Adobe Photoshop Elements 4.0.
Fynd:	1 kritpipsskaft tillvaratogs
Foto:	Digitala, Acc nr 2010:183:001-007, fotolista bilaga 3
Ritningar:	1 originalritning i plan, skala 1:200, bilaga 2

Foto på rapportens framsida: acc nr 2010:183:005, Översikt av de upptagna schakten.

© Norrbottens museum, Åsa Lindgren.

Innehåll

Inledning	3
Sammanfattning	3
Syfte	3
Inriktning och problemformuleringar	3
Områdets förutsättningar	3
Områdets utsträckning och topografi	3
Historik och fornlämningsmiljö	3
Undersökningens utgångspunkter	4
Utdrag ur arbetsplan	4
<i>Dokumentation</i>	4
<i>Provtagning</i>	5
<i>Fynd</i>	5
Avvikelser från arbetsplanen.....	5
Metod och utförande	5
Resultat	5
Schakt 1	5
Schakt 2	7
Analys	8
Vetenskaplig tolkning	8
Jämförelse med tidigare undersökningar.....	8
Vidare undersökningar	8
Utvärdering	9
Insamling av daterbart material.....	9
Referenser.....	9
Bilagor	

Rapport

Inledning

Norrbottens museum utförde en arkeologisk schaktövervakning inom Raä 330, Nederluleå socken. Arbetet utfördes på begäran av Nederluleå församling, efter beslut av Länsstyrelsen i Norrbottens län (Lst dnr 431-2690-10), med stöd av 2 kap 13 §, 2 st lagen (1988:950) om kulturminnen mm (KML). Arbetet utfördes av arkeologerna Åsa Lindgren och Frida Palmbo, Norrbottens museum.

Undersökningen föranleddes av en planerad uppbyggnad av en kopia av den kilvinda (brunnshävert) som tidigare stått på platsen. Länsstyrelsen hade satt som krav att arbetsföretaget måste föregås av en arkeologisk förundersökning.

Sammanfattning

Vid schaktövervakningen framkom raseringslager och fyllnadsmassor ovan ett intakt kulturlager. Genom fynd av ett kritpipsskaft kan kulturlagret dateras till mitten av 1600-talet. Då den nya kilvindan skulle placeras i befintliga stolphål och dessa kunde lokaliseras och grävas ur, kunde det påträffade kulturlagret lämnas orört.

Syfte

Syftet med förundersökningen/schaktövervakningen var främst avgränsande för att ta reda på om delar av fornlämning finns inom fornlämningsområdet, samt att ta fram ett underlag som länsstyrelsen kan använda för att avgöra om tillstånd till ingrepp kan ges.

Inriktning och problemformuleringar

Undersökningen är ett led i den långsiktiga kunskapsuppbyggnaden med sikte på att kartlägga Gammelstads ålder, tidigaste utveckling och utbredning. Detta, samt att få bättre kunskap om medeltida gårdar, handeln och områdets kontaktnät, är något som efterfrågas i *Arkeologi i Norrbotten - en forskningsöversikt*.

Områdets förutsättningar

Det aktuella undersökningsområdet (UO) ligger på fastigheten Nederluleå kyrkovall 1:1, på gamla brunnsplatsen vid Sockenvägen, ca 50 m SV om kyrkan. Undersökningsområdet ligger inom Gammelstads äldsta bebyggda område (Bergner 1817, Bergling 1964:82f).

Områdets utsträckning och topografi

Undersökningsområdet är beläget inom Raä 330, Gammelstads kyrkby, som ligger ca 10 km NV om Luleå. Kyrkbyn är belägen på en mindre moränrygg mellan Lule älv i S och en äldre upprundad vik i Ö/NÖ. Området är omgivet av flacka åkermarker, allmänningar och nyare bebyggelse. Nivån över havet uppgår idag till 5-20 m. Aktuellt undersökningsområde ligger på 10-15 m ö.h. och ligger mellan kyrkan och kyrkstugeområden (bilaga 2).

Historik och fornlämningsmiljö

Raä 330 har beteckningen ”kulturlager från medeltid och nyare tid”. Ett historiskt dokument omtalar ett kapell i området år 1339, men var detta stått är ännu okänt, dock indikerar det att det vid den tiden fanns bebyggelse på platsen (Nordberg 1965:50ff). Tidigare undersökningar inom fornlämningsområdet påvisar en viss aktivitet från vikingatid och framåt, men det är i samband med att stenkyrkan byggs i slutet av 1400-talet som bebyggelsen på allvar börjar etableras. Sannolikt består denna bebyggelse i huvudsak av kyrkstugor i områdena närmast kyrkan. Kunskapen om den tidigaste bebyggelsen och dess olika faser är dock

fragmentarisk. Strax NÖ om Raä 330 återfinns fornlämningsområdet Raä 593, vilket utgörs av den gamla prästgården. Idag återfinns friluftsmuseet Hägnan inom detta område.

Tidigare undersökningar

Bland de tidigare undersökningar/schaktkontroller som utförts närmast aktuellt undersökningsområde kan nämnas följande:

2001 utfördes en arkeologisk förundersökning på Sockenvägen, ca 25 m SÖ om aktuellt UO. Vid den undersökningen framkom kulturlager direkt under torven. Under kulturlagret påträffades en trolig byggnad och fynd av ben, glas, spik, murbruk, lerklining, tegel och keramik. Ett intressant fynd i detta material är en skärva importerat lergods daterat till 13-1400-tal (Wrede 2002, Nbm dnr 2001/0707; Lst beslut dnr 220-14763-01).

2001 utfördes även undersökningar i och med att ny rännadal skulle anläggas längs Sockenvägen. Delar av en äldre rännadal påträffades (Wrede 2002, Nbm dnr 2001/0681; Lst dnr 220-7439-01).

Arbetet med gestaltningen av Världsarvet Gammelstad fortsatte 2002, då undersökningar utfördes på Sockenvägens V sida, ner till Skolgränd. I anslutning till det nu aktuella UO påträffades endast fyllnadsmassor vid den undersökningen. Längre mot SV påträffades dock lämningar som kan höra samman med byggnaden som nämns ovan (Nbm dnr 2001/0707). Vid Skolgränd påträffades fyra kulturlager vilka som äldst dateras till omkring 1800, utifrån kartstudier och fynd; tegel, spik, fajans, BII:4, hästkosöm, mm (Lindgren 2004, Nbm dnr 2002/0414; Lst beslut dnr 220-8886-02).

Vid undersökning strax utanför bogårdsmurens V stigport påträffades ett omrört kulturlager som utifrån fynden daterades till omkring 1900 (Lindgren 2000, Nbm dnr 2000/0178; Lst beslut dnr 220-8899-99).

Undersökningens utgångspunkter

Arbetet utfördes i stort sett i enlighet med Norrbottens museums arbetsplan (daterad 2010-05-03), vilken länsstyrelsen baserat sitt beslut på.

Utdrag ur arbetsplan

Förundersökningen kommer att utföras som en schaktkontroll, och den beräknas ta ½ dag i fält för 2 arkeologer. Länsstyrelsen kommer att meddelas när undersökningen påbörjas och avslutas.

Ett schakt, ca 4x2 m och maximalt 1,5 m djupt, kommer att grävas med maskin och övervakas. Den sammanlagda undersökningsytan blir ca 8 m². Schaktet kommer att grävas inom det område som angivits på den ritning som bifogades länsstyrelsens förfrågningsunderlag (se bilaga 1).

Då schaktet grävs på samma plats där tidigare kilvinda stått kommer sannolikt endast omrörda lager påträffas. Påträffas intakta kulturlager med daterbart material kommer kol att tas in för analys. Se Provtagning nedan.

Dokumentation

Påträffas intakta kulturlager kommer dessa att beskrivas i ord och bild, samt ritas i profil i skala 1:10 eller 1:20. Påträffas anläggningar eller kulturlager som bedöms kräva en slutundersökning, kommer samråd att ske med länsstyrelsen över telefon. Om endast omrörda kulturlager och/eller fyllnadsmassor påträffas, kommer dokumentationen av dessa att ske enbart som en beskrivning av profilen och/eller en enkel skiss. Detta görs för att dokumentera vilken mäktighet de olika fyllnadslagren har. Schakten skall grävas ned till opåverkad mark.

Schakten kommer om möjligt att mätas in med GPS inställd på rikets nät (User grid, RT90). Blir felvisningen för stor kommer schakten istället att ritas in på plankarta som sedan digitaliseras och koordinatsätts med hjälp av en digital underlagskarta i

projektionen RT90 2,5 gon V. Kräver riksantikvarieämbetet inmätningar i SWEREF 99 TM, så levereras det digitala underlagsmaterialet i detta format.

Provtagning

Provtagning kommer att ske i de fall museets arkeologer bedömer att prover kan hjälpa till att ge svar på de generella frågorna för Gammelstads tidiga historia. Det gäller då främst provtagning för dateringsändamål. Bedömningen är att inte fler än två ¹⁴C-prover kommer att bli aktuella. Proverna tas i så fall från säkra kontexter; tydligt urskiljbara anläggningar eller tydligt urskiljbara kol/sotlager, och samlas in i förslutningsbara plastpåsar. Proverna kommer dock att förvaras i öppna påsar i torr miljö inomhus på Norrbottens museum för att undvika mögeltillväxt, och sedan så snart som möjligt efter förundersökningens slut skickas till laboratorium för datering. Inför eventuell ¹⁴C-datering av träkol kommer även vedartsanalys att utföras för att bedöma träkolets egenålder. Vid analyser av eventuella prover, kommer välrenommerade laboratorer att anlitas t ex Ångströmlaboratoriet i Uppsala (datering) och Ulf Strucke, Raä UV (vedartsanalys).

Fynd

Föremål som är värdefulla för tolkningen av påträffade kulturlager kommer att tillvaratas. Massföremål i omrörda lager och fyllnadsmassor, som t.ex. tegel, spik och porslin, kommer inte att tillvaratas. Av sådana fynd som tas tillvara från ostörda kulturlager kommer porslin/fajans, keramik, kritpipor och andra fynd av relativt hållbar karaktär att rengöras inne på museet av den rapportansvarige undersökningsledaren, med pensel och vid behov lite vatten. Påträffas metallfynd som bedöms vara av betydelse för tolkningen av lager, kommer de att tas in inbäddade i jord i förslutningsbara fyndpåsar, d.v.s. i så hög grad som möjligt samma bevaringsomständigheter som de påträffades i. De skickas så snart som möjligt till Stiftelsen föremålsvård i Kiruna för konservering.

Avvikelser från arbetsplanen

Istället för ett schakt om ca 4x2 m, grävdes två schakt om ca 2x2 m respektive 2x1 m. Se vidare nedan, för beskrivning av schakten. Detta på grund av schaktningen påbörjades för nära brunnen och det första stolphålet framkom längre bort än väntat. Utifrån kilvindans konstruktion kunde de två mindre stolphålen lokaliseras utifrån det första stolphålet och schaktet för dessa stolphål togs upp ca 2 m ifrån det första. På så sätt kunde marken däremellan behållas intakt. Avvikelserna medförde inga konsekvenser gentemot ursprunglig arbetsplan. De upptagna schaktens totala yta understiger den ursprungliga.

Metod och utförande

Förundersökningen utfördes som en schaktkontroll under pågående schaktning med grävmaskin. Även spade och skårslev användes. Schaktningen utfördes på så sätt att tunna skikt skalades av allteftersom inom en yta av ca 2x2 m (Schakt 1) och 2x1 m (Schakt 2), för att lokalisera de gamla stolphålen. Kunde inte någon nedgrävning lokaliseras under torven och påförda fyllnadslager flyttades schaktningen en skopbredd (ca 0,8 m) i sidled, till dess att de gamla stolphålen lokaliserades.

Schakten dokumenterades med digitalkamera, beskrivningar och översiktlig planritning (bilaga 2). Två kolprov togs in, ett från respektive schakt, för eventuell ¹⁴C-datering av det påträffade kulturlagret.

Resultat

Schakt 1

Då det tidigare stolphålet, med måtten 1,2x1 m (NNÖ-SSV), lokaliserats grävdes detta ur med maskin, ned till 1,5 m. I den Ö schaktväggen framträdde torv, fyllnadsmassor, omrörda

kulturlager/raseringslager, samt ett intakt kulturlager. I S delen var lagren något tjockare än i N delen. Se nedan för lagrens mäktighet.

Fig. 1 Schakt 1, fotograferat från V. Lagerföljden med det intakta kulturlagret syns i den Ö schaktväggen. Nbm acc nr 2010:183:003 © Norrbottens museum, Åsa Lindgren

Det omrörda kulturlagret/raseringslagret är poröst, mellanbrunt och har ett måttligt innehåll av tegelkross, sot och kol, samt enstaka brända och obrända ben. Under de omrörda lagren är ett intakt kulturlager, som är mörkbrunt och fett, med ett innehåll av små bitar av tegelkross (< 1 cm) och enstaka brända ben. Då detta lager inte undersöktes annat än okulärt i profilen, kan dess innehåll inte definieras närmare. I botten av kulturlagret var enstaka stenar 0,05-0,1 m stora.

Beskrivning Schakt 1

- Schaktets längd: 2,4 m (Ö-V)
 Schaktets bredd: 2,2 m (N-S)
 Schaktets djup: 1,5 m (stolphålet 1,2x0,9 m N-S)
 Lagerföljd i S: 0-0,25 m: torv och matjord, samt recenta fyllnadsmassor (ljusgrå sand)
 0,25-0,45 m: omrört kulturlager/raseringslager (15-20 cm tjockt)
 0,45-0,60 m: intakt kulturlager (10-15 cm tjockt)
 0,60 m: gammal markyta (blekjord) och därunder opåverkad mark
 Lagerföljd i N: 0-0,25 m: torv och matjord, samt recenta fyllnadsmassor (ljusgrå sand)
 0,25-0,30 m: omrört kulturlager/raseringslager (ca 5 cm tjockt)
 0,30-0,35 m: ljus sand (ca 5 cm tjockt)
 0,35-0,40 m: intakt kulturlager (ca 5 cm tjockt)
 0,40 m: gammal markyta (blekjord) och därunder opåverkad mark
 Datering: det intakta kulturlagret dateras till mitten av 1600-tal, se nedan

Schakt 2

De två stolphålen för hävstångens stöd var grävda för hand och lokaliserades genom att trä från de gamla stolparna framkom i schaktet. Stolphålen var 0,4 m i diameter. Då intakt kulturlager påträffades mellan stolphålen grävdes dessa ur för hand med spade. I det N stolphålens V vägg kunde lager motsvarande de i Schakt 1 ses tydligt (se nedan och fig. 2). I schaktet påträffades ett kritpipsskaft med dekor (nedan och fig.4). Kritpipsskaftet trillade fram under maskingrävningen, varför dess kontext är något osäker. Dock är det sannolikt att det kom från det intakta kulturlagret, då det var smutsigt med samma typ av jord som detta.

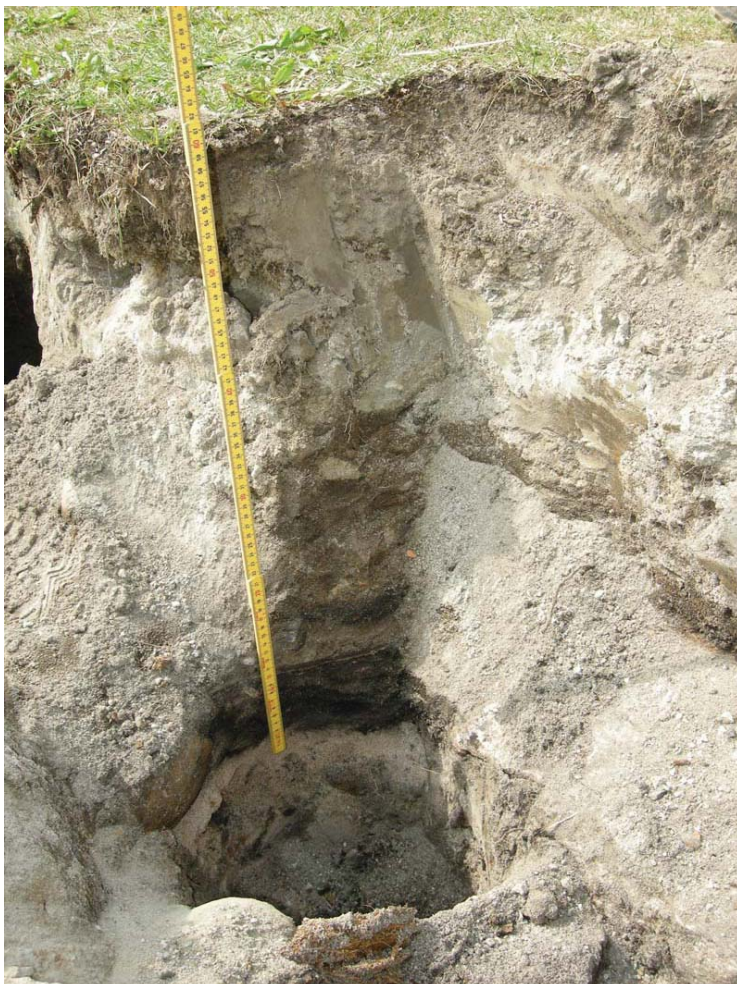

Fig. 2 Det N stolphålet i Schakt 2. Lagerföljden med det intakta kulturlagret syns i den SV schaktväggen. Nbm acc nr 2010:183:003

© Norrbottens museum, Åsa Lindgren

Beskrivning Schakt 2

Schaktets längd: 2,1 m (N-S)

Schaktets bredd: 1,1-1,3 m (Ö-V, bredast i N delen)

Schaktets djup: 0,7 m (stolphålen)

Lagerföljd: 0,0-0,25 m: torv och matjord, samt recenta fyllnadsmassor (ljusgrå sand)
 0,25-0,50 m: omrört kulturlager/raseringslager (ca 25 cm tjockt)
 0,50-0,60 m: intakt kulturlager (ca 10 cm tjockt)
 0,60 m: gammal markyta (blekjord) och därunder opåverkad mark

Datering: det intakta kulturlagret dateras till mitten av 1600-tal, utifrån fyndet av kritpipsskaftet

Analyser

Två kolprover togs från botten av det intakta kulturlagret. Kolprov 1 togs in från Schakt 1 och Kolprov 2 från det norra stolphålet i Schakt 2 (se bilaga 2). Båda proverna togs ur profilen med hjälp av skårslev.

Efter konsultation med Ulf Strucke, Raä, beslutades att dessa kolprover ej kommer att skickas för ¹⁴C-analys. Detta på grund av osäkerheten i dateringar för den aktuella tiden och provernas osäkra kontext. För att få säkra dateringar krävs bättre underlag och att man har möjlighet att fånga kulturlagrets botten i plan, inte bara i profilen.

Vetenskaplig tolkning

Överst i schakten påträffades matjord och recenta fyllnadsmassor, vilka är resultat av senare tids planeringsarbeten – området kring brunnen är utfyllt. Därunder är omrörda kulturlager/raseringslager, vilka även de sannolikt använts som fyllnadsmassor, i och med att de är omrörda och innehåller en blandning av raseringsmaterial och mer vardagligt avfall, så som obrända ben.

Det intakta kulturlagret är kompakt och har avsatts på platsen av vardagliga aktiviteter. Då detta lager inte är genomgången och undersökt i plan är dess innehåll omöjligt att definiera närmare och därmed kan inte så mycket sägas om vilka aktiviteter som företagits på platsen. På samma plats där det idag står kyrkstugor strax V om UO fanns kyrkstugor på 1817 års karta. Det ligger även inom det område som anges som köpstadens bebyggda område omkring 1649 (Bergling 1964, fig. 7).

Den kritpipa som påträffades i Schakt 2 har dekor med inramade franska liljor (fleur de lys). Denna typ av kritpipa är holländsk och dateras till 1620-1650 (Hägg 2001).

Fig. 3 Kritpipskäft med inramade franska liljor. Nbm acc nr 2010:183:007
© Norrbottens museum, Åsa Lindgren

Jämförelse med tidigare undersökningar

Det påträffade kulturlagret kan möjligen relateras till det kulturlager som påträffades vid undersökningen vid Sockenvägen (Nbm dnr 2001/0707). Det är den enda undersökning, i närheten av föreliggande undersökning, där intakt kulturlager äldre än 1800-tal påträffats.

Vidare undersökningar

Norrbottens museum anser att ytterligare undersökningar inte är nödvändiga för det planerade arbetet, under förutsättning att det intakta kulturlagret bevaras vid arbetet med att sätta upp kilvindan.

Fynden av intakta kulturlager vid brunnen och längre ned vid Sockengränd visar att det kan finnas ett mer omfattande intakt kulturlager i detta område.

Inför kommande undersökningar i detta område är det särskilt viktigt att komma ihåg att även där schaktningsarbeten har ägt rum tidigare kan intakta kulturlager och anläggningar påträffas. Att hitta och följa äldre schakt kan vara svårt och kulturlager kan påträffas även vid mindre ingrepp. Därför är det av stor vikt att samtliga markingrepp inom fornlämningsområdet bevakas av arkeolog.

Utvärdering

Insamling av daterbart material

Den information som Ulf Strucke gett angående dateringar av kulturlager från historisk tid är att det krävs bättre underlag för att kunna göra tillämpliga stratigrafier och dateringar. Utifrån detta bör större ytor tas upp om prover för ¹⁴C-datering skall tas in.

Luleå 2010-10-22
Norrbottens Museum

Åsa Lindgren
Fältarbetsledare

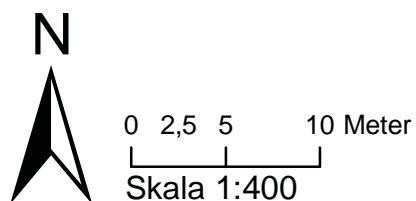
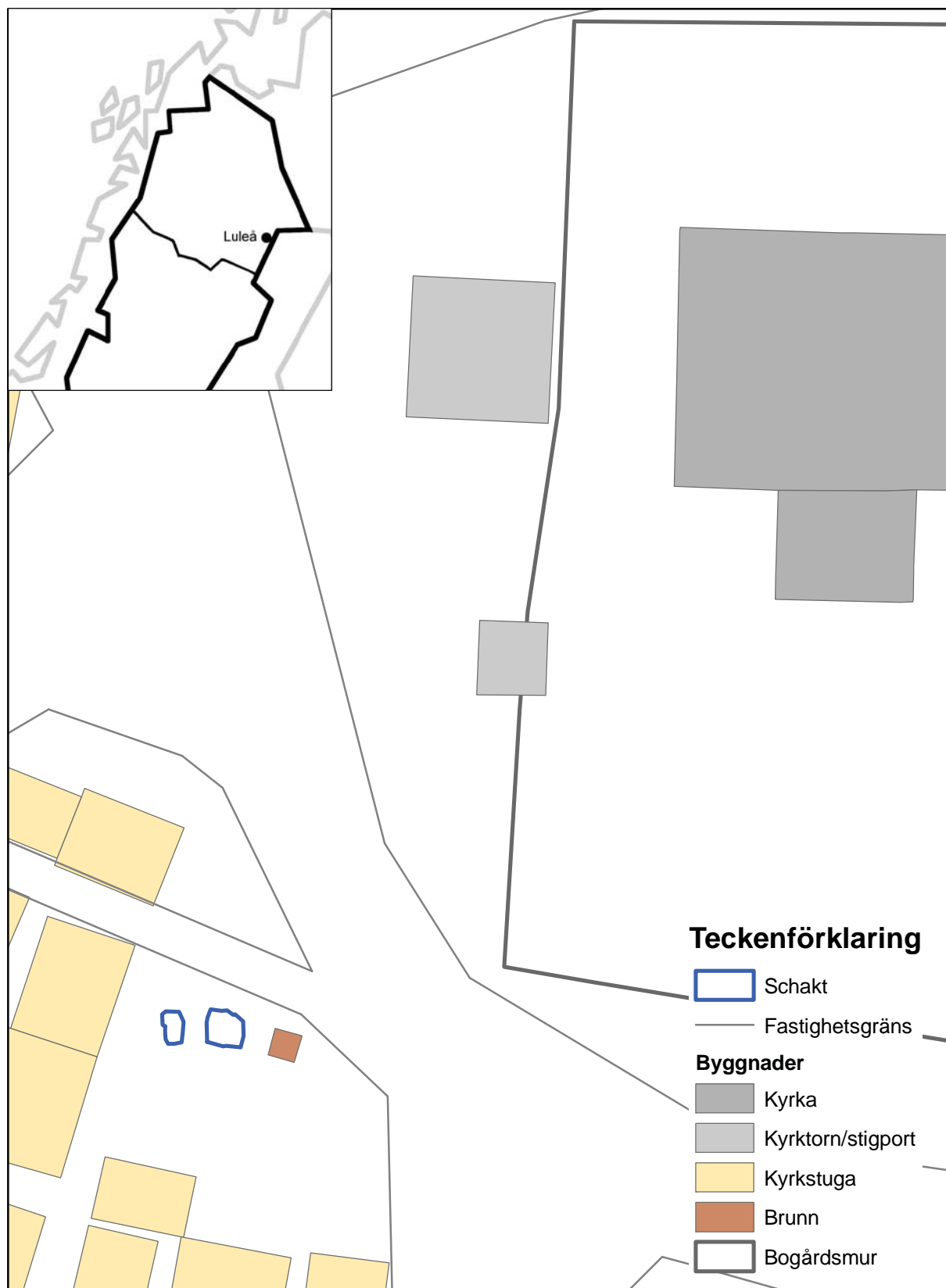
Referenser

- Bergling, Ragnar (1964). *Kyrkstaden i övre Norrland. Kyrkliga, merkantila och judiciella funktioner under 1600- och 1700-talen*. Uppsala.
- Bergner, L P. 1817. *Charta Öfver Luleå Gammel Stad*. (Nytryck Lantmäteriet)
- Hägg, Johan (2001). *När röken har lagt sig – kritpipor från två marknadsplatser i Pite Lappmark*. CD-uppsats i arkeologi. Umeå universitet.
- Lindgren, Åsa (2000). *Rapport, Arkeologisk förundersökning, Raä 330, Nederluleå Kyrkovall 4:1, Gammelstad, Nederluleå sn, Norrbottens län, Västerbotten*. Norrbottens museum, dnr 2000/0178.
- Lindgren, Åsa (2004). *Rapport, Arkeologisk förundersökning inför Luleå kommuns åtgärdsprogram för Världsarvet Gammelstad, Raä 330, medeltida kulturlager, Nederluleå sn, Norrbottens län, Västerbotten*. Norrbottens museum, dnr 2002/0414.
- Nordberg, Albert (1965). *En gammal Norrbottensbygd. Anteckningar till Luleå sockens historia*. Luleå.
- Wrede, Anja (2002). *Sockenvägen, Lustigbacken, Nbm dnr 2001/0707 och Sockenvägen, Nbm dnr 2001/0681. I: Rapport. Arkeologiska förundersökningar i Gammelstad år 2001. RAÄ 330, Gammelstads kyrkby. RAÄ 593, Hägnan. Nederluleå socken, Norrbottens län, Västerbotten*. Norrbottens museum, Luleå.

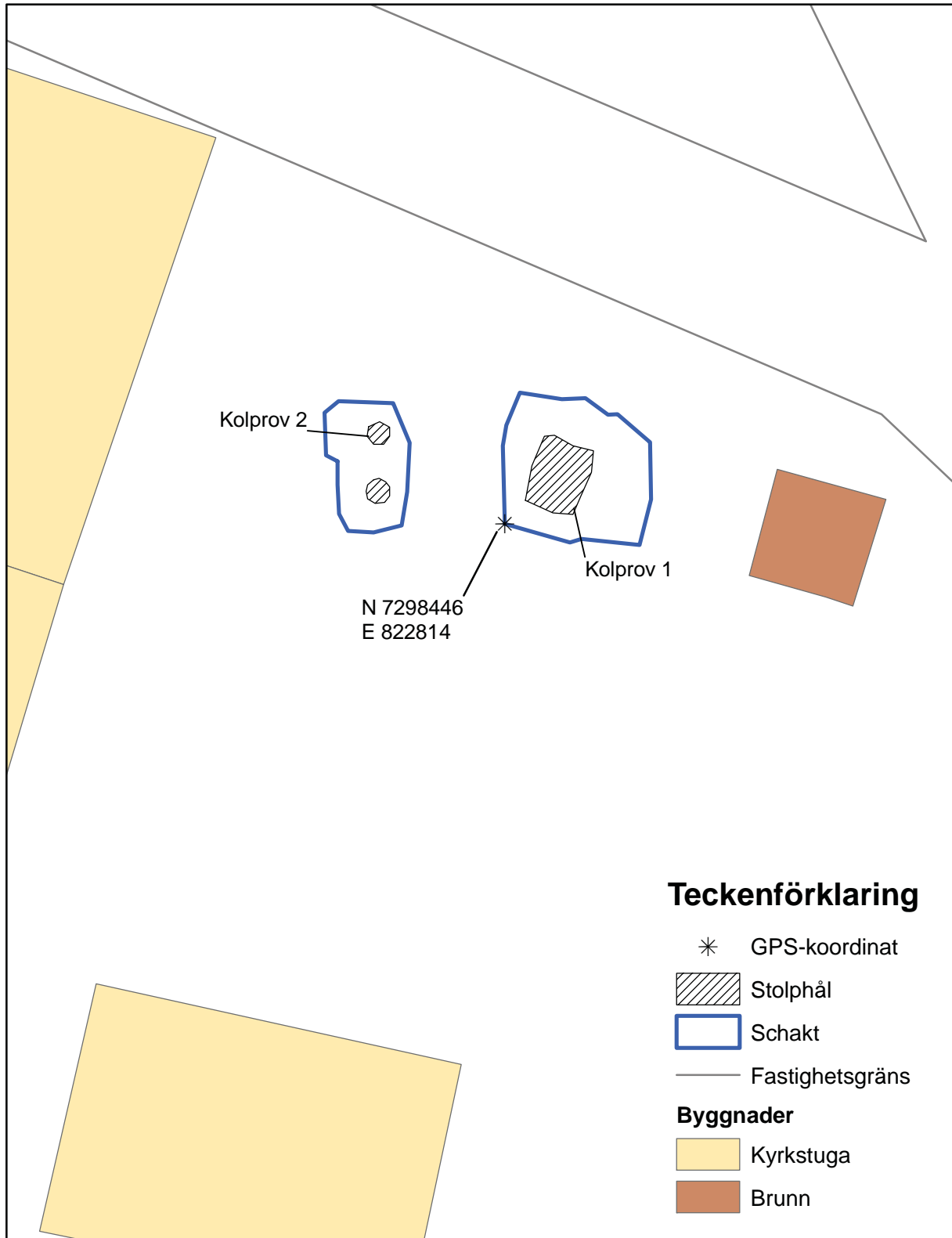
Bilagor

1. Översikt, schaktplan
2. Schaktplan
3. Fotolista

Översikt, schaktplan, Kilvinda

Schaktplan, Kilvinda

0 0,5 1 2 Meter
Skala 1:100

Fotolista

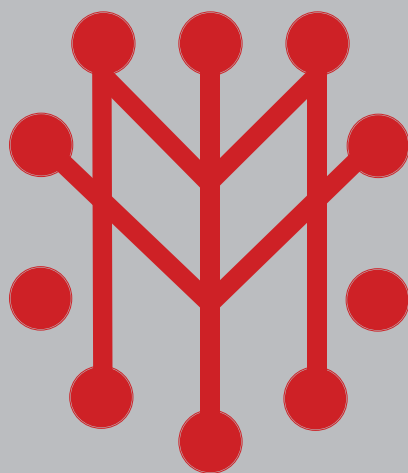
Acc.nr: 2010:183:001-007, digitala bilder

Arkeologisk förundersökning, schaktkontroll, 2010-06-30

Raä 330, Gammelstad kyrkstad, Luleå kommun, Nederluleå socken

Fotograf: Åsa Lindgren

Nr	Objekt	Taget från	Datum
1	Intakta kulturlager i Schakt 1, Ö schaktväggen.	V	2010-06-30
2	Detalj av intakta kulturlager i Schakt 1, Ö schaktväggen.	V	2010-06-30
3	Översikt av Schakt 1.	VNV	2010-06-30
4	Lodfoto av Schakt 2, med stolphålen urgrävda.	V	2010-06-30
5	Schakt 1 närmast i bild, Schakt 2 bortanför det. På bilden ses arkeolog Frida Palmbo.	Ö	2010-06-30
6	Intakta kulturlager i Schakt 2, N stolphålet.	N	2010-06-30
7	Kritpipskaft påträffat i Schakt 2.	-	2010-07-01

Norrbottnens museum
Box 266, Storgatan 2, 971 08 Luleå
Telefon 0920-24 35 02
Fax 0920-24 35 60
norrbottnens.museum@nll.se
www.norrbottnensmuseum.se

NORRBOTTENS
LÄNS LANDSTING